

Ilanngussaq 1

Tusarniaanermut akissutit pillugit allakkiaq: Utoqqaat illersuisuat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. xx, xx. xxx 2019-imeersoq

Oqartussanik kattuffinnillu il.il. tusarniaaneq.

Nalunaarummut missingiut piffissami 2019-imi 8. April-imiit 2019-imi maajip 13.-ianut tusarniaassutigineqarnikuuvoq. Tamatuma saniatigut nalunaarummut missingiut tusarniaanernut nittartakkami www.naalakkersuisut.gl -imi piffissami taaneqartumi tamanut saqqummiunneqarnikuuvoq.

Aallarniut:

Tusarniaanermut akissutit missingiummi tigussaasunik imaqartut tamarmiutillugit issuarneqarnikuupput, naalakkersuisoqarfimmiillu oqaaseqaatit uingasunngorlugit allanneqarput.

Siunnersuut pillugu:

Inatsisissatut siunnersuutip siunertaraa Utoqqaat illersuisuata suliassa qarfiisa sinaakkuteqartinneqarnissaat, utoqqaat soqutigisaasa inuiaqatigiinni pitsanngorsarnissaat, aammattaarlu utoqqaat inuiaqatigiinni ukkanneqarlutillu paasisitsiniutigineqarnissaasa sulissutiginnissaannut. Suliamut tassunga atatillugu Utoqqaat Illersuisuata utoqqaat atugarisaat pillugit ilisimalikkat politikerinut, oqartussaasunut, kattuffinnut innuttaasunullu ingerlateqqissavai.

Utoqqaat Illersuisuata allattoqarfianik isumaginninnermut aqutsisoqarfiup isumaginninnissaa siunnersuutigineqarpoq.

Naalakkersuisut utoqqaat pillugit politikkimik suliaqarnerinut atatillugu utoqqaat illersuisoqarfianik pilersitsisoqarnissaa isigineqassaaq. Naalakkersuisooqatigiinnissamik isumaqatigiissut malillugu tassanilu siunertat piviusunngortinniarlugit utoqqarnut suliassa qarfimmi politikkimik ataatsimoortumik suliaqartoqassasoq Naalakkersuisut kissaatigaat, matumani utoqqarnut suliassa qarfimmi unammilligassat tamakkiisumik ersersinneqassallutik.

Maannamut Inatsisartut inatsisaat nr. 11, 22. november 2011-imeersoq naapertorlugu Meeqqat Illersuisuannik, aamma Inatsisartut inatsisaat nr. 1, 29. maj 2017-imeersoq naapertorlugu Innarlutillit Illersuisuannik pilersitsisoqarsimavoq. Illersuisoqarfittut aaqqissuussat taakku Utoqqaat Illersuisoqarfianik pilersitsinissaq pillugu matumani siunnersuummut isumassarsiorfiusimapput.

Siunnersuut ukununnga tusarniaassutigalugu nassiunneqarsimavoq:

Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia, Pinngortitamut, Avatangiisinut, Ilisimatusarnermullu Naalakkersuisoqarfik, Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfik, Ineqarnermut Attaveqatigiinnermullu Naalakkersuisoqarfik, Nunanut Allanut Naalakkersuisoqarfik, Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinnermullu Naalakkersuisoqarfik, Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfik, Inuusutissarsionermut Nukissiuuteqarnermullu Naalakkersuisoqarfik, Aatsitassanut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik, Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik, Avannaata Kommunia, Kommune Qeqertalik, Qeqqata Kommunia, Kommuneqarfik Sermersooq, Kommune Kujalleq, Kalaallit

Nunaanni Eqqartuussiveqarnek pillugu Siunnersuisoqatigiit, Kalaallit Nunaanni Eqqartuussivik, Kalaallit Nunaanni Politiit, Pinerluttunik isumaginnittoqarfik, Nunatsinni Advokatit, Kalaallit Nunaanni illersuisuuneq, Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit, Inuit Pisinnaatitaaffiinut Institutti, Kalaallit Nunaanni Naligiissitaanermut Siunnersuisoqatigiit, Isumaginninnermi Naammagittaalliuteqartarfik, Meeqqat Illersuisuat MIO, Inuit Innarluutillit Illersuisuat Tilioq, Pissassarfik - Inunnut Innarluutilinnut Sullissivik Nunamut Tamarmut Atuuttoq, Kattuffik Utoqqaat Nipaat - Utoqqaat Peqatigiiffiat, Nunatsinni Inuit Innarluutillit Kattuffiat (Grønlandske Handicaporganisationer), KNIPK - (Kalaallit Nunaanni Innarluutillit Peqatigiiffiisa Kattuffiat), ISI (Kalaallit Nunaanni tappiitsut isigiarsuttullu peqatigiiffiat), KTK (Kalaallit Nunaanni Tusilartut Kattuffiat), Sugisaq – (Tarnimikkut eqqarsartaatsimikkullu nappaatillit ilaqutaasalu peqatigiiffiat), Landsforeningen Autisme-mi Kalaallit Nunaanni immikkoortorta, INOOQAT (Angajoqqaat ineriartormigut akornutilimmik meerallit peqatigiiffiat), Angajooqqaatigiit (Angajoqqaat ADHD-ertunik aamma/imaluunniit autismeqartunik meerallit kattuffiat), Neriuffik Kattuffiat – Kalaallit Nunaanni kræftimut akiuiniaqatigiiffik, Kalaallit Røde Korsiat - Røde Kors i Grønland, NIISIP (Kalaallit Nunaanni isumaginninnermi siunnersortit ilinniarsimasut peqatigiiffiat), Peqqissaasut Kattuffiat/Grønlands Sygeplejerskeorganisation, SIK (Sulinermik Inuussutissarsiuteqartut Kattuffiat), Atorfillit Kattuffiat (Sulinermik inuussutissarsiuteqartut Kattuffiat), Nunatsinni Perorsaasut Kattuffiat (Sulinermik inuussutissarsiuteqartut Kattuffiat), Kalaallit Nunaanni Ilinniagartut Kattuffiat, ASG, IMAK (Ilinniartitsisut Meeqqat Atuarfianneersut Kattuffiat) aamma Sulisitsisut - Grønlands Erhverv.

Uku inatsisissatut siunnersuummut oqaaseqaateqarput:

Pinerluttunik isumaginnittoqarfik, Kalaallit Nunaanni Eqqartuussivik, Sulisitsisut - Grønlands Erhverv, Inuit innarluutillit illersuisoqarfiat Tilioq, Kattuffik Utoqqaat, Inuit Pisinnaatitaaffiinut Institutti, Justitsministeeriaqarfik, Kalaallit Nunaanni Politiit, Qeqqata Kommunia, Kommuneqarfik Sermersooq, Kommuneqarfik Sermersuumi utoqqaat siunnersuisoqatigiiffiat aamma, IMAK (Ilinniartitsisut Meeqqat Atuarfianneersut Kattuffiat), Meeqqat Illersuisuat MIO, Kommune Kujalleq aamma KNIPK (Kalaallit Nunaanni Innarluutillit Piginnaanikitsut Kattuffiat).

Uku oqaaseqaateqarsimangillat:

Pinerluttunik isumaginnittoqarfik, Kalaallit Nunaanni Eqqartuussivik, Kattuffik Utoqqaat aamma Inuit Pisinnaatitaaffiinut Institutti

Tusarniaanermut akissutit:

1. Sulisitsisut

Naalackersuisoqarfiup allagaanut 8 ds-imut innersuussuteqarnikkut Sulisitsisut (GE) inatsisissatut siunnersuummut siulianiittumut oqaaseqaatit matumuuna ilanngunneqarput.

Inuiaqatigiinni utoqqartatta atugaannik pitsanngorsaanissaq eqqarsaatigalugu Utoqqaat illersuisoqarfiannik pilersitsineq pitsaasuullunilu iluaqutaassasoq Sulisitsisut isumaqarput.

Utoqqaat illersuisoqarfiata suliassaanik killiliineq erseqqarinngilaartutut, annikilaartutullu Sulisitsisunit isumaqarfigineqarpoq.

Utoqqaat illersuisua killilimmik piginnaatitaaffeqarpoq – pingaartumik – siunnersuummi § 8, imm. 2-mut tunngatillugu. Utoqqalinersianut, utoqqalinersianullu akiliutigineqartunut akileraarusiisarnermut tunngatillugu ukiuni kingullerni oqallittoqartarsimanera eqqarsaatigalugu, Utoqqaat illersuisoqarfiata oqallinnermut taaneqartumut assingusumut, peqataasinnaanissaa naatsorsuutigineqarpoq.

Utoqqalinersianut tunngatillugu apeqqut nalinginnaasumik utoqqaat atugaannut tunngasariaqanngilaq, kisianni suliffeqarnermut tunngatillugu sulisinnaasunik pissarsiarineqarsinnaasunut tunngatillugu pingaaruteqassalluni.

Tamanna apeqqut maannakkut tulluarterujussuuvoq – ima atuarneqassaaq "ajornartorsiut" - misilittakkatigullu tunngaviit Utoqqaat illersuisuata ineriartortitassai eqqarsaatigalugit Kalaallit Nunaanni taama pisoqaaqissappat, tamanna pillugu oqallinnissamut qularnanngitsumik attuumassuteqartorujussuusaaq.

Akissut: Ilanngunneqanngilaq. Utoqqaat illersuisuat utoqqalinersiat aamma utoqqalinersiat tunniunneqartunut akileraarusiisarneq pillugit oqaaseqarsinnaassaaq, matumani pissutsit utoqqarnut ataatsimut tunngassuteqarpata.

Siunnersuut oqaaseqaatitaalu ima oqaaseqarfigineqassapput:

- § 3, imm. 3-mi piumasaaqatit marluinnaat ilanngukkaanni, matumani aappaa "naammassineqartariaqartutut" oqaasertaleraanni aalajangersakkami aallaqqaasiut imatut oqaasertalerneqartariaqarpoq: "Utoqqaat illersuisuat piffissami ukiut 3-t iluanni Naalakkersuisunit tunuartinneqarsinnaavoq, tamatumunnga pissutaasinnaasunit marluusunit, kinguliini taaneqartunit, ataasiinnaq naammassineqarsimappat."

Akissut: Ilanngunneqanngilaq. Oqaatigineqartoq taamaaqqissaartoq Inuit innarluutillit illersuisuat pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 1, 29. maj 2017-imeersumi § 3, imm. 3-mi nassaassaavoq. Taamaalilluni oqaatigineqartoq aqquutigalugu piumasaaqatit taakkoqqissaat atuutissapput illersuisunut taakkununnga marlunnut aaqqissuussinerit naapertorlugit tunuartsisoqassappat.

- Quppernerit pingajuanni oqaaseqaatini, immikkoortoq 2.2-mi takuneqarsinnaavoq "Eqqartuussiviit aalajangiinerisa inatsiseqartitsinikkut atorneqarsinnaanerit pillugu Utoqqaat illersuisuat oqaaseqarsinnaatitaassanngilaq."

§ 8-mut oqaaseqaatini, qupperneq 11-mi takuneqarsinnaavoq "Utoqqaat illersuisuata pisut aalajangersimasut inatsiseqartitsinermiluunniit qanoq issusaat, eqqartuussiviit aalajangiineranni politiilluunniit misissuineranni qulaajarneqartut isornartorsiorsinnaavai."

Inatsisit atuutereersut annerusumik tunngavigalugit eqqartuussiviit aalajangiissapput. "Eqqartuussiviit aalajangiinerisa inatsiseqartitsinikkut atorneqarsinnaanerit pillugu Utoqqaat illersuisuata" isornartorsiuinnaassannginnera tunngavilersorluagaasorineqanngilaq, Utoqqaat illersuisuata pisinnaatitaanerata iluaniitsillugu.

Eqqartuussiviit kukkujitsuunngillat, aamma Utoqqarnut illersuisup taakkununnga tunngatillugu suliasai pisussaaffiilu malillugit, eqqartuussiviit aalajangiineri, matumani inatsisinut tunngavigisat ilanngullugit, Utoqqarnut illersuisup kisiisa isornartorsiorsinnaagai naatsorsuutigineqarpoq.

Tusarniaanermut akissummik matuminnga tigusaqarnerup akuerineqarnissaa inussiarnersumik qinnutigineqarpoq.

Akissut: Ilanngunneqanngilaq. Erseqqissarneqassaaq Utoqqaat illersuisuat Ombudsmandituulli oqartussa qarfiunngimmat.

2. Inuit innarluutillit illersuisoqarfiat Tilioq

Isumaginninnermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalackersuisoqarfiup Inuit innarluutillit illersuisoqarfiat qinnuigisimavaa "Utoqqaat illersuisuat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. xx, xx. xxx 2019-imeersoq pillugu siunnersuummut" oqaaseqaateqaqqullugu.

Tamanna tunngavigalugu Inuit innarluutillit Illersuisoqarfiat naalackersuisoqarfiup missingiutaanut imatut oqaaseqaatissaqarpoq:

Inuit innarluutillit illersuisuattut Kalaallit Nunaanni utoqqaat atugaannik Inatsisartut pitsanngorsaaniarlutik suliaqarniarnerat pitsaasutut isigaara. Qularutissaanngitsumik ukioqqortusiartortut amerliartorput, taamaammallu utoqqaat siunissami amerlanerulertussaallutik. Tamatuma malitsigisaanik siunissami inuit amerlanerusut tapersorneqarnissamik paaqqutarineqarnissamillu pisariaqartitsinerulernissaannik naatsorsuutiginninneq eqqarsaatigalugu pilersaarusiortarnissaq missingersuusiortarnissarlu aamma pisariaqassaaq.

Kalaallit Nunaanni utoqqaat unammilligassarpasuarisartagaat aamma unammilligassaapput, uagut Tiliumi, pitsanngorsaaffiginiarlugit suliarisartakkavut. Unammilligassaasartut taakku ilaatigut tassaapput: tikikkuminassuseq, ikiorsiissutit, tapiissutit pensionisiallu.

Illersorti, ombudsmandi, siunnersorti

Illersuisutulli ernumassutigisinnaavara illersuisoqarfinni atuuttuni marluusuni pisinnaatitaaffinnik isumalluutinillu atuisoqartinnagu, inuit amerlanerit illersuisutut atuutsinneqassappata, illersuisutut atorfiup "isumaarutsinneqarsinnaammat" immaqalu oqartussaassuseerutsinneqarsinnaammat. Atorfiup taaguutaa arlaatigut illersugaanngikkaluarpuunniit ernumassutigivara meeqqat illersuisuata aamma inuit innarluutillit illersuisuata illersuisoqarfiit ilisarimalersinniarlugit suliarisimasaasa naleerutsinneqarsinnaanerat. Tassami kinaluunniit imminut ombudsmandimik taagorsinnaanngilaq. Taamaammat inassutigaa suliffeqarfik allatut taaguuserneqassasoq, soorlu utoqqarnut siunnersuisoq assigisaanilluunniit.

Akissut: Ilanngunneqanngilaq. Utoqqaat illersuisuat taaguutitut naalackersuinikkut aalajangigaavoq. Taamaalillunilu maanna naalackersuisooqatigiinnissamik isumaqatigiissummi atuarneqarsinnaavoq Utoqqaat illersuisuanut suliffimmik pilersitsinissaq sulissutigineqassasoq. Taamatuttaaq 2019-imut Aningaasanut Inatsimmi atuarneqarsinnaavoq Utoqqaat illersuisuannut 2020-miit 0,8 mio. kr.-inik immikkoortitsisoqarsimasoq.

Aamma utoqqaat illersuisuannut tunngatillugu inatsisip suliarineqarnerani Naalagaaffiit Peqatigiit isumaqatigiissutaa malinneqarsimannngilaq, soorlu utoqqaat siunnersuisuannut pineqartumut tunngatillugu Parisimi tunngavissatut aalajangersakkat naalackersuinikkut suliaqartoqarnissaanik qulakkeerinnittussat malinneqarsimannngitsut. Taamaammat utoqqaat illersuisuattut taaguuserneqartariaqanngilaq. Isumaqarpunga illersuisoqarfik tamatigut aallaavittut sapinngisamik,

nunami inuit pisinnaatitaaffii pillugit suliffeqarfeqarnermik, Paris-Princippinik tunngaveqartumik, naammassinninnissaminut anguniagaqartariaqartariaqartassasoq. Taamatuttaaq apeqquserpara Isumaginninnermut Aqutsisoqarfimmi naalackersuinikkut aqunneqartumi allaffimmik allattoqarfimmilluunniit pilersitsinikkut tamanna piviusunngortinneqarsinnaanersoq.

Taamaammat tassunga paarlaallugu inassutigaarput pisinnaatitaaffiit pillugit suliffeqarfimmi atuutereersuni, soorlu Tiliumi, Naligiissitaanermut Siunnersuisoqatigiinni, MIO-mi imaluunniit Inuit Pisinnaatitaaffiit Kalaallit Nunaata Siunnersuisoqatigiivini, utoqqarnut sinniisoqarfioreersuni utoqqarnut siunnersorti allaffilerneqassasoq, tassa naalackersuinikkut suliaqarnermut attuumassuteqannginnissaa suli anguniagaappat.

Akissut: Ilanngunneqanngilaq. Utoqqaat illersuisuata politikkimut attuumassuteqarani sulinera siunnersuummi § 2, imm. 2-mi immikkut qulakkeerneqarpoq. Utoqqaat illersuisuannut allattoqarnek isumaginninnermut aqutsisoqarfimmiitinneqarpoq, taamaaliortoqarporlu aningaasaqarnikkut killiliussatut immikkoortitat iluanni Utoqqaat illersuisuannut allaffissornikkut pisariaqartumik ikiorteqarnissaq qulakkeerniarlugu.

Toqqaanermi periuserineqartartoq

Aamma toqqaqqittoqarsinnaasoqaraluartoq ukiuni pingasuni atuuttussatut toqqaasarneq isumaqatiginngilara. Inuit innarluutillit illersuisuattut ukiuni pingasuni aalajangersimasumik atorfinitsinneqartarneq unammillernartoqangaatsiartutut isigaara. Piffissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu attanneqarsinnaasunillu pilersaarusiorniarneq piffissami taamak sivikitsigisumi sulilluni ajornakusoorluinnarpoq. Tamakkua saniatigut aamma oqaatigerusuppara, uanga Kalaallit Nunaanni inunnut innarluutilinnut siullerpaamik illersuisutut, suliffeqarfik nutaarluinnaq inerisarniarlugu aamma allaffissornikkut suliassarpassuarnik, soorlu atorfimmik inuttassarsiuineramik, sulisussarsiornermik kiisalu suliassanik nalinginnaasunik, soorlu iserternermik, allaffinni atortussanik pisiortornermik, pedelitut suliaqarnermik, qarasaasialerineramik, eqqiaanermik, HR-imi suliaqarnermik minnerunngitsumillu suliassat inatsisitigut pisussaaffigisat saniatigut aningaasaqarnermik suliaqarninni piffissaq annertoq atortarsimagakku. Tamakkua immikkut ulapinnermik nassataqarsimapput, tassa ukiuni pingasuni suliassat ukiut marluk sinnilaarlugit ingerlaneranni naammassisariaqarsimammata.

Aamma annilaanngatigineqarsinnaavoq siunnersortit taarsikulaarneqarnerisigut pisariaqanngitsumik paatsiveeruttoqarsinnaammat. Sulisunik taarsiikulaarnermi ilisimasanik annaasaqangaatsiartoqartarpoq, aamma taamatut atorfeqarnermi tatigineqartariaqarneq atuisut, inuit attaveqaataasut, inuit ilisimasallit suliarmullu tunngatillugu ilisimasallit, politikerit allallu attatiinnarnissaat ajornakusooruussavaat.

Taamaammat ukiuni pingasuni atuuttussatut toqqaagaasarneq ukiunut sisamanut sivitsorneqassasoq, piffissamullu killiligaanngitsumut toqqaqqinneqarsinnaaneq periarfissaliullugu innersuussutigineqarpoq, taamaalilluni utoqqarnut siunnersortip pitsaasunik, patajaatsunik piffissamilu sivisuumi attanneqarsinnaasunik angusaqarsinnaanera pitsaanerpaamik periarfissinneqassammat.

Akissut: Ilanngunneqanngilaq. Utoqqaat illersuisuat ukiuni pingasuni atuuttussatut toqqaagaasarpog, toqqaqaaqqinnissaminullu periarfissaqarluni, takuuk siunnersuummi § 3, imm. 2. Aaqqissuussineq manna aallaaviatigut Inuit innarluutillit illersuisuat pillugu aaqqissuussinermut assinguvoq. Taamaattoq Utoqqaat illersuisuat toqqaaffik ataaseq sinnerlugu

toqqaqqinneqarsinnaavoq, akerlianik Inuit innarluutillit illersuisuat taamaaliorsinnaanngitsoq. Utoqqaat illersuisoqarnerat misilittagaqarfjulereerpat aaqqissuussineq, matumunnga toqqaaffiup sivilissusua, nalilersoqqinneqartussaassaaq.

Kalaallit Nunaanni utoqqaat atugaannik pitsanngorsaaniarluni eqqarsaateqarneq inuit innarluutillit illersuisuattut tamakkiisumik tapersorsorpara. Illersuisoqarfiit atuutereersut utoqqarnullu siunnersorteqarnissamat ilusissatut siunnersuutigineqartup imminnut assersuunneqarnissaannut tunngavissaqanngimmat allatut pilersitsisoqarnissaa innersuussutigaa.

3. Justitsministeeriaqarfik

Namminersorlutik Oqartussanit, Isumaginninnermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalakkersuisoqarfiup, 8. april 2019-imi Utoqqaat illersuisuat pillugu Inatsisartut inatsisissaannut siunnersuummut missingiut pillugu ministeeriaqarfik oqaaseqaateqaqqullugu Justitsministeeriaqarfimmut nassiussimavaa.

Justitsministeeriaqarfik, ulloq 2. maj 2019-mi oqarasuaatikkut oqaloqatigiinnerup nanginneratut inatsimmut missingiut pillugu imaattunik oqaaseqaateqassaaq:

Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat kommunillu ataanni pisortat ingerlatsinerannut tunngassuteqartut kisiisa pillugit Utoqqaat illersuisuat taamaallaat oqaaseqarsinnaatitaasoq erseqqissartariaqarpoq.

Tassunga atatillugu oqaatigineqassaaq, Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaanni § 7-imi assingusumik aalajangersagaqarmat. Tassani allassimavoq Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat kommunillu ataanni pisortat ingerlatsinerisa ilaat tamarmik Ombudsmandip sulinerani ilaatinneqartut.

Akissut: Ilanngunneqanngilaq. Utoqqaat illersuisuat naammagittaalliortarfiunngilaq. Utoqqaat illersuisuat illersuineq pillugu aaqqissuussineruvoq. Utoqqaat illersuisuat sulianik aalajangiinissamat pisinnaatinneqanngilaq, ingerlatsiviillu aalajangiussaannik allanngortitsisinaanani. Taamatut oqartussaassuseqarneq oqartussaassuseqarnermut tunngasuni nalornilersitsisinnaavoq. Aammattaaq siunnersuummi § 8, imm. 1-imut nassuiaatigineqartuni erseqqilluinnartumik taaneqarpoq Utoqqaat illersuisuat pissutsit ilumut eqqortuunerinut oqaaseqarsinnaatitaanngimmat, matumani pissutsit eqqartuussivinniit aalajangiiffigineqarsimappata imaluunniit aalajangiiffigisassanngorlugit eqqartuussivinnut suliassanngortinneqarsimappata. Soorluttaaq Utoqqaat illersuisuat sulianut politiinit misissuiiffigineqartunut oqaaseqarsinnaatitaanngitsoq.

Aammattaaq oqaatigineqassaaq Justitsministeeriaqarfiup inatsisissamat missingiut, inatsisissaq pillugu teknikkikkut nalilersorsimanngimmagu.

4. Kalaallit Nunaanni Politiit

Kalaallit Politiivisa tusarniaassut pillugu qujarusuppoq.

Kalaallit Politiivisa maluginiarpaat, Utoqqaat illersuisuata aamma Naalagaaffimmi oqartussaasut akornanni piginnaatitaanerit eqqarsaatigalugit inatsisissamut siunnersuummi § 8-mi kiisalu nassuiaatitaani Utoqqaat illersuisuat Naalagaaffimmi oqartussaasut suliaasaqarfiannut piginnaatitaanngitsoq erseqqissarneqartariaqartoq.

Akissut: Ilanngunneqanngilaq. Utoqqaat illersuisuat naammagittaalliortarfiunngilaq. Utoqqaat Illersuisuat illersuineq pillugu aaqqissuussineruvoq. Utoqqaat illersuisuat sulianik aalajangiinissamut pisinnaatinneqanngilaq, ingerlatsiviillu aalajangiussaannik allannortitsisinnaanani. Taamatut oqartussaassuseqarneq oqartussaassuseqarnermut tunngasuni nalornilersitsisinnaavoq. Aammattaaq siunnersuummi § 8, imm. 1-imut nassuiaatigineqartuni erseqqilluinnartumik taaneqarpoq Utoqqaat illersuisuat pissutsit ilumut eqqortuunerinut oqaaseqarsinnaatitaanngimmat, matumani pissutsit eqqartuussivinniit aalajangiiffigineqarsimappata imaluunniit aalajangiiffigisassanngorlugit eqqartuussivinnut suliaassanngortinneqarsimappata. Soorluttaaq Utoqqaat illersuisuat sulianut politiinit misissuiffigineqartunut oqaaseqarsinnaatitaanngitsoq.

5. Qeqqata Kommunia

“Qeqqata Kommunia tulliuuttunik ilassutissaqarpoq:

Utoqqarnut atugassarititaasunik pitsanngorsaaqataasinnaalluni, utoqqarnut illersuisortaarnissarput suliniutitsilialattut isigaarput.

Suliaq qaqugukkut unitsillugu inissikkallarneqarsinnaaneranut tunngavilersuutinik imaluunniit piomasaaqatini kapitali 3.10 imm. 2-mi amigaateqarpugut. Tamanna oqaaseqaatini allassimasinnaavoq, allassimassallutillu. Suliap qaqugukkut unitsillugu inissikkallarneqarsinnaanera aalajangersimasumik piomasaaqatitaqaruni tatiginassusermut qaffassaaqataassasoq nalilerparput.”

Akissut: Ilanngunneqanngilaq. § 10 imm. 3 innersuussutigineqarpoq.

“Qeqqata Kommunia isumaqarpoq, utoqqanut innarluutilinnullu tunngasut assigiinngitsutigut imminnut ataqatigiittarmata, Utoqqaat illersuisuat innarluutilinnut illersuisoq illoqarfeqartigiguniuk pitsaasumik kinguneqartussamillu sunniivigeqatigiissinnaassasut.”

Akissut: Ilanngunneqanngilaq. Utoqqaat illersuisuanut allattoqarneq isumaginninnermut aqutsisoqarfimmiitineqarpoq, taamaaliortoqarporlu aningaasaqarnikkut killiliussatut immikkoortitat iluanni Utoqqaat illersuisuannut allaffissorinnakkut pisariaqartumik ikiorteqarnissaq qulakkeerniarlugu.

“Ineriartortitsineq, kinguneqartussamillu ingerlatsineq ukkataralugit, Utoqqaat illersuisua sulissasoq qulakkeerneqarsinnaanersoq Qeqqata Kommuniata eqqartorpaa.

Tusarnianermut akissut allaffissornerinnakkut suliarineqarpoq.”

6. Kommuneqarfik Sermersooq

Siullermik qulaani pineqartumut tusarniutigineqartumut akissummik tunniussisinnaagami Kommuneqarfik Sermersooq qujassuteqarumavoq.

Siunnersuutip § 3. Imm. 2-ani takuneqarsinnaavoq utoqqaat illersuisuat ukiuni pingasuni atuuttussatut toqqarneqartassasoq. Atuuffissatut piffissaliussap ukiunik 4-nik sivilissuseqartariaqartoq Kommuneqarfik Sermersooq isumaqarpoq, taamaalilluni utoqqaat sullinneqarnerat annertunerusumik ingerlanneqarsinnaaniassammat.

Akissut: Ilanngunneqanngilaq. Utoqqaat illersuisuat ukiuni pingasuni atuuttussatut toqqagaasarpog, toqqagaqqinnissaminullu periarfissaqarluni, takuuk siunnersuummi § 3, imm. 2. Aaqqissuussineq manna aallaaviatigut Inuit innarluutillit illersuisuat pillugu aaqqissuussinermut assinguvoq. Taamaattoq Utoqqaat illersuisuat toqqaaffik ataaseq sinnerlugu toqqaqqinneqarsinnaavoq, akerlianik Inuit innarluutillit illersuisuat taamaaliorinnaanngitsoq. Utoqqaat illersuisoqarnerat misilittagaqarfilerpat aaqqissuussineq, matumunnga toqqaaffiup sivilissusia, nalilersoqqinneqartussaassaaq.

Suliniutit utoqqaat atugarisaasa pitsanngorsarneqarnissaanik kinguneqarsinnaasut Kommuneqarfik Sermersuup tapersorsorpai, taamaammallu aallaaviatigut siunnersuut saqqummiunneqartoq pitsaasutut kinguneqarluartussatullu isigalugu, tassungalu allanik oqaasissaqarani.

Naggataatigut eqqaaneqassaaq tusarniummut akissut allaffissornermit akissutaammat, aamma kingusinnerusukkut politikikkut suliarineqarnerata kingorna allanngortinneqarsinnaammat.

7. Kommuneqarfik Sermersuumi utoqqaat siunnersuisoqatigiiffiat aamma

“Kommuneqarfik Sermersuumi Utoqqarnut Siunnersuisoqatigiit siullermik qujassuteqarusuppoq Utoqqaat illersuisuat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. xx, xx. xxx 2019-imeersoq pillugu tusarniaanermut akissuteqarnissamut ilaatinneqarmat.

Kommuneqarfik Sermersuumi Utoqqarnut Siunnersuisoqatigiit ulloq apriliip 29-iani 2019-imi ataatsimiinnerminni Utoqqaat illersuisuat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. xx, xx. xxx 2019-imeersoq pillugu tusarniaanermut ukua allannguutissatut siunnersuutigaat:

§1. Imatut allannguuteqassaaq:

§ 1. Inatsisartut inatsisaanni matumani inuiaqatigiinni utoqqarnut pisinnaatitaaffii soqutigisaasalu iluaquserneqarnissaat siunertaavoq.”

Akissut: Ilanngunneqanngilaq. Utoqqarnut pisinnaatitaaffiit pillugit isumaqatigiissutinik soqanngimmat erseqqissarneqassaaq. Utoqqaat illersuisuata aamma Meeqqat illersuisuata Inuillu innarluutillit illersuisuata akornanni assigiinngitsoqarnera ersarinnerulersinniarlugu "pisinnaatitaaffinnut" taarsiullugu "atugassarititat" atornerqarpoq.

“§2. Imatut allannguuteqassaaq:

§ 2. Utoqqaat illersuisoqarfiat tassaavoq Utoqqaat illersuisuat, Utoqqaat Siunnersuisoqatigiit aammalu allattoqarfia. Suliffeqarfik Utoqqaat illersuisuannit aqunneqassaaq.

Imm. 2. Utoqqaat illersuisuat sulinermini politikkimut attuumassuteqarani sulivoq.”

Akissut: Ilanngunneqanngilaq. Massakkut aningaasaliissutaasut iluanni utoqqaarnut siunnersuisoqatigiit pilersinnissaanut aningaasanik immikkoortitsisoqarsimannngilaq. Taamaattoq § 4, imm. 3-mi atuarneqarsinnaavoq utoqqarnut sinniisut kommunineersut suleqatigiiffinneersullu

utoqqarnik sullitaqartut pisariaqartitsineq naapertorlugu periarfissaqartillugulu utoqqaat illersuisuata sulineranut peqataatinneqartassasut.

“§ 4. Utoqqaat illersuisuata utoqqaat periarfissaasa soqutigisaasalu qulakkeernissaat iluaqusernissaallu suliarissavai kiisalu utoqqaat atugaannik qitiutitsillunilu paasissutissiisassaaq.

Imm. 2. Pingaartumik Utoqqaat illersuisuat:

1) Utoqqaat pisinnaatitaaffii naammagittaalliuteqarsinnaanerilu pillugit siunnersuillunilu ilitsersuisassaaq.”

Akissut: Ilanngunneqanngilaq. Utoqqarnut pisinnaatitaaffiit pillugit isumaqatigiissutinik soqanngimmat erseqqissarneqassaaq. Utoqqaat illersuisuata aamma Meeqqat illersuisuata Inuillu innarlutillit illersuisuata akornanni assigiinngitsoqarnera ersarinnerulersinniarlugu "pisinnaatitaaffinnut" taarsiullugu "atugassarititat" atornerqarpoq.

“§10. Imm. 4.:

Utoqqaat illersuisuata saaffiginnissutinik itigartitsineri aammalu sulianik inissiigallarnera Naalakkersuisunut maalaarutigineqarsinnaanngilaq, taamaattoq Ombudsmandimut maalaarutigineqarsinnaavoq.

Assinganik Utoqqaat illersuisuata oqaaseqaataanut tamanna atuuppoq.”

Akissut: Ilanngunneqanngilaq. Ingerlatsiviit inatsisitigut malitassaanni atuarneqarsinnaavoq suliaq qaqugukkulluunniit naammagittaalliutugalugu Ombudsmandimut innersuussutigineqarsinnaanngitsoq. Ombudsmandilu aamma aalajangiussamut allannqortitsinissamik piginnaatinneqanngilaq.

“Oqaaseqaatit nalinginnaasut allannguutissaq §3, imm. 3 nr.:2-mut

Utoqqaat illersuisuata iliuuseqarneratut annertuumik Utoqqaat illersuisuata suliaanik toqqissisimanartumik ingerlatsisinnaaneramik nalornilersitsisutut paasineqassaaq assersuutigalugu Utoqqaat illersuisuat iluanaarniutigalugu pinerlussimanera imaluunniit annersaasimanera. Aamma uppersaatissaqartinneqarpat Utoqqaat illersuisuata Utoqqaat Illersuisoqarfiata aningaasaataanik atornerluinera imaluunniit atorfini nammineq imaluunniit allat iluanaarnissaat anguniarlugu atornerlukkaa.

Aammattaq Utoqqaat illersuisuat imigassamik aanngajaarniutinik assigisaanilluunniit sunnerneqarsimalluni suliariorpat tamanna iliuusiussaaq Utoqqaat illersuisuata suliaasaanik Utoqqaat illersuisuata siunissami isumannaatsumik ingerlatsisinnaaneranut tatiginninnermik annikillisisisoq.”

Svar: Ikke indarbejdet. Det er nødvendigt at præcisere, hvad man er påvirket af.

8. IMAK - Ilinniartitsisut Meeqqat Atuarfiannersut Kattuffiat

IMAK-mi siulersuisut ataatsimiinnerminni utoqqaat illersuisuat pillugu siunnersuut oqallisigisimavaat.

Siulersuisut utoqqaat illersuisoqalernissaat nuannaarutigaaq, utoqqaammi utoqqarnut tunngasunik oqaaseqarsinnaasumik taakkulu soqutigisaannik isumaginissinnaasumik pisariaqartitsimmata, taamaasillunilu pisinnaatitaaffii qulakkeerneqarsinnaammata.

Meeqqat illersuisuat assigalugu utoqqaat illersuisuat ukiuni sisamani atuuttassasoq siulersuisut isumaqarput, ukiut pingasut atuuffissatut eqqarsaataasoq pinnagu. Siulersuisut aamma isumaqarlunnarput illersuisoq ataaseq amerlanerpaamik piffissanut marlunnet toqqarneqartassasoq.

Akissut: Ilanngunneqanngilaq. Utoqqaat illersuisuat ukiuni pingasuni atuuttussatut toqqagaasarpog, toqqagaqqinnissaminullu periarfissaqarluni, takuuk siunnersuummi § 3, imm. 2. Aaqqissuussineq manna aallaaviatigut Inuit innarluutillit illersuisuat pillugu aaqqissuussinermut assinguvoq. Taamaattoq Utoqqaat illersuisuat ataaseq sinnerlugu toqqaqinneqarsinnaavoq, akerlianik Inuit innarluutillit illersuisuat taamaaliorinnaanngitsoq. Utoqqaat illersuisoqarnerat misilittagaqarfiulereerpat aaqqissuussineq, matumunnga toqqaaffiup sivilissusia, nalilersoqqinneqartussaassaaq.

Isumaginninnermut Aqutsisoqarfiup utoqqaat illersuisuannut allattoqarfiunissaa siulersuisut apeqquserpaat. Siulersuisut utoqqaat illersuisuata kiffaanngissuseqarnera ernumanartoqartippaat, illersuisup ilutigitillugu isumaginninnermi oqartussat, soorlu allattoqarneq, pisariaqartimmagit, sapinngisamilli oqartussanit kiffaanngissuseqarneq qulakkeerneqassaaq. Pisariaqarpat utoqqaat illersuisuat inunnet innarluutilinnut illersuisoq peqatigalugu ataatsimut allattoqarfeqarsinnaagaluarput.

Akissut: Ilanngunneqanngilaq. Utoqqaat illersuisuata naalakkersuinikkut sumulluunniit attuumassuteqannginnera siunnersuummi § 2, imm. 2-mi immikkut qulakkeerneqarpoq. Utoqqaat illersuisuanut allattoqarneq isumaginninnermut aqutsisoqarfimmiitineqarpoq, taamaaliortoqarporlu aningaasaqarnikkut killiliussatut immikkoortitat iluanni Utoqqaat illersuisuannut allaffissornikkut pisariaqartumik ikiorteqarnissaq qulakkeerniarlugu.

Allattoqarfimmi eqqortumik aningaasaqarnissaq qulakkeertariaqarpoq, suliffeqarfimmullu pisortani oqartussaasut suleqatigiiffiilluunniit namminersortut allat tapiissuteqarnissaat apeqqutaatinnagu.

Akissut: Ilanngunneqanngilaq. Aningaasanut Inatsimmi 2020-miit 0.8 mio. kr.-nit immikkoortinneqarallarpot.

Siulersuisut kapitali 2-mi, § 6 aalajangiinnaavoq-miit aalajangiissaaq-mut allannortinneqassasoq aamma inassutigissavaat, taamaalilluni utoqqaat illersuisuat apeqqutinut sugaluartunut utoqqaat atugarisaannut pingaaruteqarsinnaasunut tusarniarneqartassamat.

Akissut: Ilanngunneqanngilaq. Taamatut oqaasertaliineq Inuit innarluutillit illersuisuat pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 1, 29. maj 2017-imeersumi § 6, imm. 1-imi nassaassaavoq.

9. Meeqqat illersuisuat

“Meeqqat Illersuisuat 8. april 2019-imi ”Utoqqaat illersuisuat pillugu Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuut” pillugu tusarniaassummik tigusaqarpoq.

Meeqqat Illersuisuata tusarniaanermut oqaaseqarnissamut periarfissinneqarnini qujassutigaa.

Isumaliutit nalinginnaasut

Meeqqat Illersuisuata utoqqaat soqutigisaat siuarsarniarlugit kiisalu inuiaqatigiinni utoqqaat atugaat pillugit ukkatarinnittoqarnissaanik paasisstissisoqarnissaannillu kissaateqarneq paasisinnaavaa.

Kisiannili ilisimaneqartutut Utoqqaat Illersuisoqarfiannik pilersitsinissaq inuit tunngaviusumik pisinnaatitaaffiitigut FN-imi isumaqatigiissummik peqanngilaq.

Institut for Menneskerettigheder naapertorlugu FN aamma Europarådet maannakkorpiaq nalunaarutiniq suliaqarput, utoqqaat pisinnaatitaaffiiniq ukkatarinnilersitsisussanik, kiisalu utoqqaat inuttut pisinnaatitaaffiiniq sapinngisamik pitsaanerpaamik qulakkeerinnittussanik naalagaaffinnut qitiusumik tunngavinnik innersuussutinillu tikkuuallutik.

<https://menneskeret.dk/emner/ligebehandling/aeldre>

Suliap naammassinissaata tungaanut, Meeqqat Illersuisuata maannakkut tunngavigingallakkat aallaavigalugit inatsisissatut siunnersuut tapersersinnaanngilaa.

Aalajangersakkanut ataasiakkaanut oqaaseqaatit

Ad § 2 imm. 2. Utoqqaat Illersuisuat sulinermini politikikkut attuumassuteqassanngilaq.

Oqaaseqaat:

Sullissiviup politikikkut attuumassuteqanngitsup allattoqarfiata suliffeqarfimmut politikikkut aqunneqartumut – Isumaginninnermik Aqutsisoqarfimmut - inissinneqarnissaa

innersuunneqarsinnaanngilaq.

Taama timitalimmik aaqqissuussaanikkullu inissiinerup Paris Principperne unioqqutissavai.

Paris Principperne:

1993-imi FN-ip nunani suliffeqarfinnut tunngavinnik arlalinnik suliaqarpoq, tassani inuit pisinnaatitaaffii siuarsarniarlugit illersorniarlugillu; Paris-principper-nik taaneqartartut.

Tunngaviusumik tunngavinni oqaatigineqarpoq, nuna tamakkerlugu inuit pisinnaatitaaffiiniq sullissivik sunniuteqarluartoq naligiimmik pisussaataaffimmik, ilisimasaqarnermik attuumassuteqannginnermillu tunngaveqassaaq.

Sullissivittaaq nammineq kinaassuseqassaaq kiisalu aningaasaqarnikkut aaqqissuussaanikkullu naammaginarumik qularnaveeqquteqarluni.

(Meeqqat inuusuttullu pillugit suliassaqarfimmi siunnersuisarneq pillugu nassuiaat 2010).”

Akissut: Ilanngunneqanngilaq. Utoqqaat illersuisuata naalackersuinikkut kiffaannngissuseqarnera siunnersuummi § 2, imm. 2-mi immikkut qulakkeerneqarpoq. Utoqqaat illersuisuanut allattoqarneq isumaginninnermut aqutsisoqarfimmiitinneqarpoq, taamaaliortoqarporlu aningaasaqarnikkut killiliussatut immikkoortitat iluanni Utoqqaat illersuisuannut allaffissornikkut pisariaqartumik ikiorteqarnissaaq qulakkeerniarlugu.

”Kissaatigineqarpat, Meeqqat Illersuisuat aamma MIO oqaaseqaatit pillugit itisiliinissamut piareersimavoq.”

10. Kommune Kujalleq

Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuut tassungalu nassuiaatit Kommune Kujallermit misissorneqarput, aammalu utoqqaat pisinnaatitaaffiisa pisariaqartitaasalu isiginiarneqarnissaat naalakkersuisoqatigiinnissamik isumaqatigiissummi atuarneqarsinnaasoq taperserneqarluni.

Utoqqaat innuttaaqataasut atugaannik aallussiffiusumik, qitiusumik tamanut ammasumik oqallittarfeqalernissaa inatsisissatut siunnersuutikkut qularnaarniarneqartoq kommunimit pitsaasutut isigineqarpoq.

Kommune Kujallermit iluaralugu maluginiarneqarpoq inatsisissatut siunnersuut manna nakkutilliinermik sulii annerusumik pilersitsiniarfiunngimmat, taamaammat kommunip siunnersuut nangaassutiginaq tamakkiisumik tapersersinnaavaa.

Kisiannili ukiuni kingullerni inuiaqatigiinni takusalikkatta oqaaseqartartoqartitsisarnerup ineriartornera qiviarutsigu, tassa siullermik meeqqat illersuisulernerneqarnerat, kingornalu innarluutillit illersuisoqalernerat, maannalu utoqqaat illersuisoqalernerat eqqarsaatigalugu kommunip isumaliutigilluarneqartariaqarsoraa inuiaqatigiinni atugarliortut sanngiinnerillu illersuisulernerneqarnerat ilumut aqutissaanersoq, tamatumani innarluutillit illersuisuat pillugu inatsisissatut siunnersuut pillugu tusarniaanermut, 7. februaari 2017-imeersumi, KANUKOKA-p akissutaa kommunip innersuussutigissavaa ima oqarmat:

"Aammattaq innuttaasut assigiinngitsutigut inissisimasut illersuisoqarfimmit naammaginartumik angusaqarfiunissaasa kingunerisaanik sulisunik atuinissaq KANUKOKA-mit nalornissutigineqarpoq. Meeqqat, innarluutillit innuttaasullu allatigut sanngiillisimasut inissisimasut illersuisoqartarneri Europap nunaanni piupput, taamaattoqartitsivorlu innuttaasut amerlasoorsuit tunngavigalugit, angisuunik aningaasaateqarneq tunngavigalugu, pisortat immikkoortui angisuut tunngavigalugit aammalu inuiaqatigiit agguataarsimani Nunatsinnut allaanerujussuit tunngavigalugit. Innuttaasut assigiinngitsut pillugit illersuisoqarfimmit pilersitsineq pisariaqanngitsumik allaffissornerujussuarnik kinguneqaannassasoq KANUKOKA-mit ernummatigineqarpoq, illersuisoqarfimmillu pilersitsinerup siunertaanut akerliulluinnartumik ingerlasinnaalluni, tassalu innuttaasut pisinnaatitaaffiiniq qulakkeerinninnissaagaluaq ulluinnarnilu oqinnerusunik atugaqartitsinissaagaluaq."

Inatsisissatut siunnersuutip immikkoortui ataasiakkaat pillugit Kommune Kujalleq ikittunnguanik oqaaseqaatissaqarpoq:

§ 3:

Meeqqat illersuisuata atuuffiata ukiunit pingasuniit sisamanut allanngortinneqarnissaanik tusarniaanermut kommune qanittukkat akissuteqarpoq. Utoqqaat illersuisuat eqqarsaatigalugu assinganik iliortoqarnissaa eqqarsaatigisariaqartutut kommunimit isumaqarfigineqarpoq.

Akissut: Ilanngunneqanngilaq. Utoqqaat illersuisuat ukiuni pingasuni atuuttussatut toqqagaasarpog, toqqagaaqqinnissaminullu periarfissaqarluni, takuuk siunnersuummi § 3, imm. 2. Aaqqissuussineq manna aallaaviatigut Inuit innarluutillit illersuisuat pillugu aaqqissuussinermut assinguvoq. Taamaattoq Utoqqaat illersuisuat toqqaaffik ataaseq sinnerlugu toqqaqqinneqarsinnaavoq, akerlianik Inuit innarluutillit illersuisuat taamaalorsinnaanngitsoq. Utoqqaat illersuisoqarnerat misilittagaqarfiulereerpat aaqqissuussineq, matumunnga toqqaaffiup sivilissusia, nalilersoqqinneqartussaassaaq.

§ 10, imm. 1:

Kommunip kaammattuutigaa oqaasertai uku "matumani ingerlatsivinni ingerlatsinerup inatsisitigut periutsit tunngavigisai, inatsisitigut aalajangersarneqarsimangitsunut" imaalillugu allangortinneqassasoq "aamma ingerlatsivinni ingerlatsinerup inatsisitigut periutsit tunngavigisai, inatsisitigut aalajangersarneqarsimangitsunut," tassami pisortani suliasat ingerlanneqartarnerat pillugu inatsit inatsisitigut minnerpaaffiliisuummat, periutsinik tunngaviusunik inatsisitigut aalajangersagaangitsunik qassiinik malitseqartoq.

Allannguutissatut siunnersuutigineqartoq aamma aalajangersakkamut nassuiaatit naapertuupput.

Akissut: Ilanngunneqarpoq.

“§ 10, imm. 3, uunga sanilliullugu: § 8, imm. 3:

Itigartitsinerit ingerlatsinermi inatsisitigut aalajangiinertut nalinginnaasumik isigineqartarput, taamaammatt kommunimiit kaammattuutigineqarpoq § 8, imm. 3 § 10, imm. 3-mut ataqatigiissarneqassasoq.”

Akissut: Ilanngunneqanngilaq. Utoqqaat illersuisuata itigartitsinermit sulianilluunniit unitsitsilluni inissiigallarnernik aalajangiineri suliasat suliarineqartarnerat pillugu inatsit naapertorlugu aalajangiinertut isigineqarsinnaanngillat, Folketingip Ombudsmandianut linki takuuk, tamatumani tigulaariffigisaq.

https://www.ombudsmanden.dk/myndighedsguiden/generel_forvaltningsret/afgoerelsesbegrebet/

Tigulaagaq: ”Oqartussa qarfiup eqqartuussivikkut aalajangiineri aamma ingerlatsinermi inatsimmi nalinginnaasumik aalajangiinerunngillat, tassami pineqartumut tunngatillugu suut pisinnaatitaaffiunersut pisinnaatitaaffiususaanersulluunniit aalajangersannammikku. Tassani assersuutigalugu suliaq suliariniarlugu aalajangerneq ilaavoq, imaluunniit suliaq oqartussa qarfimmu allamut nassiullugu, oqartussa qarfiup taassuma aalajangiinissaa siunertaralugu.”

§ 12:

Aalajangersakkami eqqaaneqarpoq "utoqqaat illersuisoqarfiat".

Inatsisip oqaasertaani imaluunniit nassuiaatini erseqqissaassutigineqassasoq, oqaaseq ima paasineqassammatt utoqqaat illersuisuat taassumalu allattoqarfia, kommunimit kaammattuutigineqarpoq.

Akissut: Ilaatigut ilanngunneqarpoq. Aalajangersagaq erseqqissaaneruvoq.

11. KNIPK

“Kalaallit Nunaani Innarluutillit Piginnaanikitsullu Kattuffiat KNIPK-p utoqqaat illersuisuanik atorfinitsitsinissaq pillugu Inatsisartut inatsisissaatut siunnersuummut KNIPK tapersiini nalunaarutigissavaa.

Siunnersuummili amigaataasorinarpoq innarluutillit utoqqalisut pillugit innarluutillit Illersuisuat suleqatigineqassanersoq imaluunniit suleqatigineqarsinnaanersoq inatsisissami allassimasoqanngimmat.

Taamatut KNIPK isummerpoq pissutigalugu innarluutilinnut inatsisissami nutaami tusarniutigineqarmat innarluutillit ukiui qummut killeqanngitsut siunnersuutaanikummat. KNIPK-mmi ilaasortarivai aamma innarluutillit utoqqalisut.

Taamaattumik kissaatiginarpoq inatsimmi erseqqarittumik allassimasoqarnissaa innarluutillit utoqqalisut eqqarsaatigalugit.”

Akissut: Ilanngunneqanngilaq. Utoqqaat illersuisuannik pilersitsineq innuttaasut utoqqaat periarfissaannik atugarisaannillu pitsanngorsaaitut taamaallaat isigineqassaaq. Utoqqaat innarluutillit Inuit Innarluutillit Illersuisuanni aamma Utoqqaat Illersuisuannit siunnersorneqarnissamik ilitersorneqarnissamillu ujartuissallutik periarfissaqarput.